

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Sofielundsskolan i stadsdel
Södra Innerstaden i Malmö kommun

Rektorn vid Sofielundsskolan
Södra Innerstadens stadsdelsfullmäktige

Tillsyn i Sofielundsskolan

Förskoleklass

Grundskola

Obligatorisk särskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Sofielundsskolan och stadsdel Södra Innerstaden skickat in, den verksamhetsredogörelse skolan lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besöket i verksamheten.

En stor andel av eleverna på Sofielundsskolan har under en lång följd av år inte nått målen vare sig då de nationella ämnesproven genomförts och inte heller i övriga ämnen. Situationen på skolan har länge präglats av epitetet en stor skola med stora sociala problem och låga resultat men det senaste året har det skett ett betydande förbättringsarbete på skolan, något som gett resultatmässigt positiva effekter. Skolan kunde vid terminsavslutningen 2010 konstatera att omkring 85 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån på de nationella proven och deras två år äldre kamrater i årskurs 5 hade uppnått näst intill samma goda resultat.

Det är uppenbart att ett ständigt pågående och strukturerat pedagogiskt utvecklingsarbete tillsammans med en nystart vad avser lokaler har haft betydelse för tillståndet på skolan. Men om de förbättrade resultaten ska bli beständiga måste skolan fortsätta sina ansträngningar så att undervisningen i än högre grad är anpassad efter varje enskild elev och samarbetet mellan lärarna, klasser och årskurser nära och meningsfulla. Kontakten mellan skolan och föräldrarna kan liksom förbättras om skolan ser till att de individuella utvecklingsplanerna omfattar alla ämnen, blir mer konkreta och begripliga för såväl elever som för föräldrar och därtill är tydligt relaterade till de nationella målen.

En av skolans största uppgifter är att möta elevernas skiftande behov. Trots att uppgiften är grannlaga och det ekonomiska utrymmet begränsat måste skolan prioritera sina resurser och se till att alla elever som är i behov av särskilt stöd får sina behov tillgodosedda. I detta avseende torde uppgiften att ge eleverna studiehundledning på sitt modersmål vara en ytterst angelägen uppgift, en insats som också ska riktas mot eleverna i särskolan.

Skolinspektionen har i tillsynen av Sofielundsskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94 2.2 Kunskaper, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, kursplaner).
- Skolans individuella utvecklingsplaner som ska ge eleven och vårdnadshavaren information om elevens kunskapsutveckling uppfyller inte författningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn har inte i tillräcklig grad tillsett att lärarna samverkar så att eleverna har möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Skolan ger inte särskilt stöd till alla elever som har svårigheter i sitt skolarbete (4 kap. 1 § andra stycket skollagen och 5 kap 1 § grundskoleförordningen).
- Skolan ger inte studiehundledning på modersmålet till alla elever som har behov av det (5 kap. 2–3 §§ grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2

Rektor och stadsdel Södra Innerstaden har ansvar för att Sofielundsskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast sex månader från den dag beslutet för stadsdelen meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och stadsdel Södra Innerstaden snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Angerd Eilard och Christina Ridderman Karlsson.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind

Enhetschef

Lena Godin/Föredragande

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Sofielundsskolan
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömning för den obligatoriska särskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i stadsdel Södra Innerstaden, Malmö kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i stadsdelen. Skolinspektionen besökte Sofielundsskolan den 14 – 16 september 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela stadsdelen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i stadsdelen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i stadsdelen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast sex månader efter att stadsdelsbeslutet meddelades. Skolinspektionens tillsyn i Malmö kommun kommer slutligen att redovisas i ett kommunövergripande beslut som även avser den verksamheten som delegerats till stadsdelsnämnderna. Beslutet riktas till Malmö kommun såsom huvudman och ytterst ansvarig för den delegerade verksamheten.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från stadsdelen och Sofielundsskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Sofielundsskolan intervjuades skolledningen, lärare, representanter för elevhälsoteamet och elever. Även annan information om stadsdelen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Sofielundsskolan

Sofielundsskolan	Antal elever
Förskoleklass	40
Grundskola	400
Obligatorisk särskola	10

Källa: Skolans uppgifter 2010-09-14

Sofielundsskolan byggdes i slutet på 1940-talet och tog under många år emot över 1000 elever. Elevantalet har emellertid minskats under senare år och idag får drygt 400 elever sin undervisning på skolan. Näst intill samtliga elever kommer från familjer med annan etnisk bakgrund. Verksamheten vid Sofielundsskolan omfattar förskoleklass och grundskola för årskurserna 1 – 9 samt skolbarnsomsorg. Två förberedelseklasser tar emot nyanlända elever och i verksamheten finns också särskola samt två särskilda undervisningsgrupper. Rektorsområdet omfattar också sju förskolor och en öppen förskola. Sofielunds rektorsområde leds av en rektor som till sin hjälp har tre biträdande rektorer.

Sofielundsskolan har, enligt skolledningen såväl som personalen, under en följd av år varit i stort behov av upprustning. Lokalerna har varit både otidsenliga och nerslitna men under 2009 påbörjades en omfattande ombyggnad och renovering, som beräknas stå klar årsskiftet 2010/2011. Sofielundsskolan kan då erbjuda eleverna en skola som inrymmer all undervisning.

Tillsynsprotokoll för Sofielundsskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat**Bedömningsområde: Kunskaper****Bedömning:**

Trots vidtagna åtgärder ger inte skolan alla elever möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (för årskurs 3 i svenska/svenska som andraspråk och matematik).

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, kursplaner.

Motivering:

Våren 2009 genomförde ett 20-tal elever de nationella proven i årskurs 3. Av dessa var det cirka en tredjedel som nådde målen i de ämnen som ämnesproven omfattar. En sammanställning av andelen elever som vid samma tidpunkt nådde målen i de nationella proven i årskurs 5 visar ungefär samma situation, cirka en tredjedel av eleverna nådde målen.

Elevernas kunskapsresultat mätt i betyg för årskurs 9 har under en följd av år legat under den genomsnittliga nivån för Malmö stad. År 2009 blev drygt 58 procent av eleverna på Sofielundsskolan behöriga till ett nationellt program på gymnasiet och mindre än hälften, eller 45 procent, nådde målen i samtliga ämnen, ett resultat som vissa år legat än lägre.

Det genomsnittliga meritvärdet låg år 2009 på 174,1 och sett över en femårsperiod har detta värde varierat från cirka 161 till uppemot 190 meritpoäng.

Enligt uppgifter från skolan framgår emellertid att våren 2010 hade situationen förbättrats. En sammanställning av resultaten för de 33 elever som genomfört de nationella proven i årskurs 3 visar att 85 procent av eleverna nådde målen i svenska/ SVA och uppemot 90 procent lyckades uppnå målen i matematik.

Resultatet av de nationella proven i årskurs 5 visar samma positiva utfall. Vid denna tidpunkt var det cirka 10 procent av eleverna som hade otillräckliga kunskaper i förhållande till de nationella proven, med undantag för engelska där resultaten var något sämre och vad avser övriga ämnen visar en sammanställning att uppemot 80 – 90 procent av eleverna hade nått nivån tillräckliga kunskaper.

Det finns en tydlig ambition på skolan för att förbättra elevernas resultat men trots ett medvetet och i många hänseenden väl fungerande arbete redovisar Sofielundsskolan en stor andel elever som inte når målen i alla ämnen. Det är därför av stor vikt att skolan i än högre grad prioriterar sina resurser så att elever i behov av särskilt stöd får detta stöd och lägger fortsatt tonvikt vid att kontinuerligt och tydligt informera eleven och vårdnadshavaren om elevens skolgång genom de individuella utvecklingsplaner-

na. Skolan måste också fortsätta sina ansträngningar och genomföra ett systematiskt kvalitetsarbete med fokus på resultatutvecklingen för att få till stånd en förbättring.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolans individuella utvecklingsplaner som ska ge eleven och vårdnadshavaren information om elevens kunskapsutveckling uppfyller inte författningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Grundskoleförordningen anger att läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

På Sofielundsskolan upprättas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i samband med utvecklingssamtalen. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av är i flera avseende goda exempel och skolan har lagt ner ett stort arbete för att få fram informativa dokument men planerna är av mycket skiftande kvalitet. Ett fortsatt utvecklingsarbete är nödvändigt om alla elever och föräldrar ska kunna ta del av fullvärdiga bedömningar av elevens kunskapsutveckling i samtliga ämnen, bedömningar som är tydligt relaterade till läroplanen och målen för respektive ämne.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn har inte i tillräcklig grad tillsett att lärarna samverkar så att eleverna har möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Av läroplanen Lpo 94 framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande och läraren ska samverka med andra lärare i arbetet att nå utbildningsmålen.

Intervjuer med skolledningen såväl som med personalen visar att det finns ett pågående utvecklingsarbete på skolan, ett arbete som har fokus på flera olika utvecklingsområden och där just samverkansformerna har en framträdande roll. Flera intervjuuttalanden tyder på att avståndet mellan klasser och årskurser har minskat på senare år, dörrarna har öppnats och ett förbättrat samarbete mellan lärarna har lett till att eleverna i högre grad kan mötas utifrån sina skiftande förutsättningar och intressen. Men av intervjuerna med personalen framträder trots det bilden av att skolan måste ytterligare intensifiera samarbetsformerna så att alla elever kan erbjudas en undervisning där de har möjlighet att få överblick och se sammanhang i ett mer långsiktigt, progressivt perspektiv.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen

Motivering:

Skolinspektionen har vid sitt besök på skolan kunnat konstatera att det i huvudsak råder arbetsro i klassrummen. I korridorer, matsalen och andra allmänna utrymmen finns i stora delar ett gott klimat och samtalstonen eleverna emellan förefaller mestadels vara respektfull. Flertalet intervjuade elever bekräftar bilden och berättar att de i de allra flesta hänseenden är nöjda med skolans värdegrundsmiljö även om de är mycket medvetna om att det stundtals kan uppstå bråk och konflikter. Strukturerade värdegrundsinsatser med tydliga åtgärdsplaner har gett resultat men samtidigt framkommer att skolan kan nå längre om den gemensamma plattformen för värdegrundsarbetet blir mer förankrad både i personalgruppen och bland eleverna. En likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling är ett dokument som bland annat har till syfte att samla alla deltagare i gemensamma ställningstaganden.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som man avser att påbörja eller genomföra under det kommande året och en

redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Sofielundsskolans likabehandlingsplan följer i flera hänseenden lagens intentioner men saknar en specifik och konkret redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som man avser att påbörja och genomföra under det kommande året. Se vidare bedömning i stadsdelsrapporten.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan ger inte särskilt stöd till alla elever som har svårigheter i sitt skolarbete.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § andra stycket skollagen och 5 kap.1 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Av skollagen framgår att särskilt stöd ska ges till alla elever som har svårigheter i skolarbetet.

Sofielundsskolans upptagningsområde domineras av familjer med utländsk bakgrund och näst intill alla elever har ett annat modersmål än svenska. Många elever behöver, inte minst av detta skäl, ett särskilt stöd och ungefär hälften av eleverna har sådana stödbehov att skolan beslutat att upprätta ett åtgärdsprogram.

Det finns bland personalen ett stort engagemang för att så långt möjligt stödja den enskilde eleven i den dagliga klassrumssituationen och specialpedagoger fördelar sina insatser för att ytterligare kunna tillgodose elevernas stödbehov. Men av intervjuerna framgår att stödresurserna är otillräckliga och att alltför många elever lämnas utan det stöd de är i behov av. Flera lärare berättar att de elever som oundgängligen kräver stödinsatser i regel får dessa tillgodosedda men alltför många av de så kallade gråzonsbarnen, barn som kanske är mer tystlåtna och som inte självklart kräver lika stort engagemang, kan gå miste om ett nödvändigt stöd.

Skolan måste därför göra ytterligare ansträngningar och organisera sitt arbete och prioritera sina resurser så att alla elever som har svårigheter i skolarbetet och riskerar att inte nå målen får det stöd de har rätt till.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2–3 §§ grundskoleförordningen.

Motivering:

Många elever bedöms ha behov av studiehandledning. I ett första skede då eleven är nyanländ och deltar i undervisningen i förberedelseklasserna är stödet nödvändigt men också senare då eleven förväntas kunna delta i arbetet i klassrummet. Malmö kommuns centrala modersmålsenhet ansvarar för resurstilldelningen avseende studiehandledning men av intervjuerna framgår att de resurser skolan tilldelats är otillräckliga. Det är rektorns ansvar att tillgodose elevernas rättigheter men rektorsområdets prioriteringar har inte resulterat i att alla aktuella elevers behov av studiehandledning har kunnat tillgodoses.

Tillsynsprotokoll för den obligatoriska särskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☐

Lärarnas bedömning och utvärdering

☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☐

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☐

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan ger inte studiehundledning på modersmålet till alla elever som har behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2–3 §§ grundskoleförordningen.

Motivering:

Det finns elever på särskolan som bedöms ha behov av studiehundledning. Malmö kommuns centrala modersmålsenhet ansvarar för resurstilldelningen avseende studiehundledning men av intervjuerna framgår att de resurser skolan tilldelats är otillräckliga. Det är rektorns ansvar att trots det tillgodose elevernas rättigheter men rektorsområdets prioriteringar har inte resulterat i att alla aktuella elevers behov av studiehundledning har kunnat tillgodoses.